

PARCUM

stages &
onderzoeksopdrachten
2026-2027

PARCUM is het door de Vlaamse overheid erkende museum en expertisecentrum voor religieuze kunst en cultuur. Als museum wil PARCUM de kennis van het religieus erfgoed vergroten en zo een genuanceerde kijk erop en een beter begrip ervan stimuleren. Reflectie, ontmoeting met en verbinding tussen mensen zijn centrale uitgangspunten. Het museum creëert tijd en ruimte voor mensen van verschillende levensbeschouwelijke en culturele achtergronden om actief te participeren en in dialoog te treden met elkaar. Samen met hen bevragen we de betekenis van het religieus erfgoed in het verleden, heden en toekomst. Daarnaast staat PARCUM in voor de duiding van de ruimtes en de kunsthistorische collectie van Abdij van Park. Als expertisecentrum helpt PARCUM eigenaars en beheerders van religieus erfgoed van de verschillende erediensten. We ontwikkelen instrumenten voor en bieden ondersteuning aan de diverse erfgoedgemeenschappen rond behoud, beheer en ontsluiting van religieus erfgoed. PARCUM bestrijkt het volledige religieus erfgoedveld – roerend, onroerend en immaterieel – en bouwt de werking uit door verbindingen tot stand te brengen tussen het expertisecentrum, het museum en de partners in het werkveld. De werking van PARCUM is regionaal verankerd en ontplooid in dialoog met de religieus erfgoedgemeenschappen en in samenwerking met lokale, regionale, landelijke en internationale partners. Samen met alle betrokkenen zoeken we naar een zinvolle toekomst voor het religieus erfgoed in Vlaanderen en Brussel.

PARCUM

STAGES 2026-2027

STAGEOPDRACHTEN

PARCUM biedt verschillende stageopdrachten aan. Naast een specifiek accent, maak je in elke stage ook kennis met de brede werking van PARCUM rond diverse aspecten van religieus erfgoed (roerend, onroerend en immaterieel): inventarisatie, depotbeheer, publiekswerking, participatietrajecten, ... Je loopt mee met verschillende PARCUM-collega's en leert de kneepjes van het vak kennen. Elke stage wordt op maat samengesteld, naar gelang jouw noden en op basis van jouw interesses.

LEERKANSEN

Tijdens je stage maak je deel uit van het team van PARCUM en krijg je een uniek inzicht in de werking van een erfgoedorganisatie met een geïntegreerde erfgoedaanpak en innovatieve processen. Je wordt ook regelmatig op sleeptouw genomen door PARCUM-collega's zodat je kan kennismaken met erfgoedgemeenschappen en andere actoren in het erfgoedveld. Je stage is een combinatie van theorie en praktijk. Een stage bij PARCUM is bovendien de uitgelezen kans om te starten met de opbouw van een netwerk in de sector van religieus erfgoed.

WERKPLEK

Stagestudenten hebben toegang tot een bureau op de kantoren van PARCUM in de prachtige abdij van Park, op wandel- en fietsafstand van het stadscentrum van Leuven. De abdij van Park is vlot bereikbaar met het openbaar vervoer. Je krijgt een vaste stagementor toegewezen. De stagementor is je aanspreekpunt en coördineert, in overleg met jou, de activiteiten en opdrachten tijdens je stage. Er worden regelmatig plannings- en feedbackmomenten ingepland met de stagementor.

CONTACTPERSOON

Bij interesse in één of meerdere van onze stageopdrachten, mail je naar liesbet.kusters@parcum.be, mét gemotiveerde aanvraag en cv. Je wordt, indien er nog stageplaatsen beschikbaar zijn, uitgenodigd voor een gesprek waarna je kandidatuur wordt geëvalueerd.

Liesbet Kusters
liesbet.kusters@parcum.be
016 40 60 73
www.parcum.be

STAGE BEHOUD EN BEHEER

Relieken in de collectie van PARCUM

Deze stage laat je kennis maken met diverse aspecten rond behoud en beheer en situeert zich bovenal in ons depot. In het depot van PARCUM worden verschillende deelcollecties bewaard die bijzondere aandacht verdienen: relieken, paternosters, amuletjes, penningen en medailles. Vaak zijn deze deelcollecties niet of slechts gedeeltelijk geïdentificeerd. Afhankelijk van de interesses bestaat de stageopdracht eruit één of meerdere van deze deelcollecties nader te onderzoeken en te identificeren. Deze gegevens worden ingevoerd in de databank van PARCUM en verwerkt in een verslag. In die zin draagt je stage dus wezenlijk bij aan het behoud en beheer van de collectie van PARCUM. Daarnaast maak je ook kennis met de bredere werking van PARCUM rond behoud en beheer: het ontvangen en inpakken van nieuwe aanwinsten, het voorbereiden van bruiklenen, de opmaak van conditierapporten, en de dagelijkse werking in een depot.

Studeer jij Archeologie, Geschiedenis, Kunstwetenschappen, Theologie, Cultureel Erfgoed... of heb jij een sterke affiniteit met één van deze domeinen? Ook een basiskennis van Latijn, religieuze verhalen en iconografie kan een pluspunt zijn. Ben je erg leergierig en bovenal een echte speurneus die zich met veel zin, toewijding en doorzettingsvermogen kan vastbijten in één bepaald onderwerp? Dan is deze stage iets voor jou!

STAGE ERFGOEDANALYSE RELIGIEUS ERFGOED

Inspelend op de dringende noden in het veld ontwikkelt PARCUM de erfgoedanalyse als een nieuwe methodiek voor de registratie en de waardering van religieus erfgoed, vertrekkend vanuit een integrale en geïntegreerde erfgoedbenadering. Binnen de erfgoedanalyse staat de registratie van het roerend religieus erfgoed centraal, maar niet op zichzelf. Het roerend religieus erfgoed wordt benaderd vanuit zijn relatie tot het onroerend en het immaterieel erfgoed (integraal). Bovendien integreert de methodiek hierbij ook de waardering van de collectiestukken in functie van het collectiebeheer, de valorisatie, of de eventuele (her)bestemming als finaliteit (geïntegreerd). De erfgoedanalyse kan aldus het vertrekpunt vormen voor de uitwerking van een collectiebeheersplan, een valorisatieproject of een bestemmingsplan.

PARCUM ontwikkelt binnen deze methodiek verschillende, handige en toegankelijke tools, waardoor ook erfgoedbeheerders zelf aan de slag kunnen. Deze stage neemt je mee binnen dit project. Je voert redactioneel werk uit (uitschrijven 'best practices' en inspirerende 'vondsten'), bent betrokken bij het veldwerk (inhoudelijke en logistieke medewerking bij de begeleiding van concrete projecten) en verricht onderzoek (literatuuronderzoek in functie van de ontwikkeling van tools). Daarnaast neemt deze stage je mee in de algehele werking van PARCUM rond erfgoedzorg.

Studeer je Kunstwetenschappen, Geschiedenis, Theologie, ... en heb je een sterke affiniteit met religieus erfgoed? Beschik je over een goede dosis analytisch vermogen en redactionale kwaliteiten en kijk je ernaar uit deze talenten verder te ontwikkelen? Dan is deze stage iets voor jou!

STAGE IMMATERIEEL CULTUREEL ERFGOED

Kapelletjes in Vlaanderen

Immaterieel cultureel erfgoed is de overkoepelende term voor praktijken, tradities en gewoonten waarvan de oorsprong in het verleden ligt, die vandaag nog beoefend worden en waarvan men wil dat ze doorgegeven worden aan toekomstige generaties. Deze stage neemt je mee in de brede werking rond religieus immaterieel cultureel erfgoed binnen PARCUM. Een groot deel van je stage bestaat uit medewerking aan het project 'Kapelletjes in Vlaanderen'. Met dit project tracht PARCUM, in samenwerking met projectpartners zoals KADOC KU Leuven, het roerende en immateriële erfgoed van de 15.000 kapelletjes in het Vlaamse straatbeeld te inventariseren en de tradities daarrond te borgen.

Binnen je stage actualiseer je de website 'Kapelletjes in Vlaanderen' en ontwikkel je publieksinstrumenten voor dit project. Daarnaast word je ook meegenomen in een project rond 'Lourdesgrotten' en zijn voorbereidend onderzoek naar good practices wat betreft de zorg voor het erfgoed van deze grotten, het opbouwen van een netwerk, het mee organiseren van netwerkdagen, en tekstredactie in het kader van de ontwikkeling van een inspiratiebrochure, deel van jouw opdracht. Binnen je stage maak je verder kennis met de Vlaamse beleidsinstrumenten, help je bij het begeleiden van erfgoedgemeenschappen (vb. begeleiding Inventaris Vlaanderen) en draai je mee in verschillende netwerken (vb. 'Op handen gedragen', over de processiecultuur in Vlaanderen).

Studeer jij Cultureel Erfgoed, Archeologie, Geschiedenis, Kunstwetenschappen, ... of heb je gewoon een grote affiniteit met (immaterieel) erfgoed? Ben jij gefascineerd door verschillende religieuze praktijken, tradities en gewoontes? Dan is deze stage iets voor jou!

STAGE ONROEREND ERFGOED

Herbestemming van kerken

Als expertisecentrum ondersteunt PARCUM religieus erfgoedbeheerders op verschillende vlakken, waaronder ook het herbestemmen van kerkgebouwen. Dit gaat overigens ruimer dan louter herbestemmen, het gaat ook over medegebruik, valorisatie en nevenbestemming. Binnen je stage sta je in voor het bijhouden en actualiseren van de databank 'Herbestemming van kerken': <https://www.parcum.be/nl/herbestemming-kerken>. Je schrijft nieuwe of herwerkt bestaande praktijkvoorbeelden. Je verzamelt informatie (online of via mail/telefoon) en indien nodig organiseer je een bezoek ter plekke. Deze korte stage kan ook deel uitmaken van een ruimere stage binnen het expertisecentrum van PARCUM.

Studeer je Cultureel Erfgoed, Kunstwetenschappen, Communicatie, Journalistiek, ... en ben je erfgoed-minded? Ben je proactief, communicatief sterk en heb je een vlotte pen? Dan is deze stage iets voor jou!

STAGE PUBLIEKSWERKING

Erfgoededucatie in museum PARCUM

Moeilijke thema's begrijpbaar maken voor verschillende doelgroepen is een vak apart binnen de museale wereld. Deze stage neemt je mee binnen het domein publiekswerking van museum PARCUM met als inzet het mee vormgeven en uitwerken van het cultuureducatieve aanbod van het museum (focus op gezinnen en scholen, maar ook andere doelgroepen zijn mogelijk). Verschillende deelopdrachten kunnen een plaats krijgen binnen je stage. Enerzijds zou het kunnen gaan om het mee uitdenken en uitwerken van een DIY-pakket op maat van jongeren (14-18 jaar) doorheen het nieuw historisch parcours, met aandacht voor de verbinding tussen thema's in het museum en de leefwereld van jongeren. Anderzijds zou het kunnen gaan over het ontwikkelen van een gezinszoektocht aansluitend bij het thema van de tentoonstelling, of van een aanbod voor de allerkleinsten (0-6 jaar).

Daarnaast neemt deze stage je mee in het brede veld van de publieks- en kunsteducatieve werking van museum PARCUM en maak je kennis met het vertalen van inhoud naar diverse doelgroepen, het ontwikkelen van verschillende publieksproducten (audiogids, lerarenbundel, ...), het opleiden en begeleiden van gidsen, het organiseren en opvolgen van publieksbemiddelende activiteiten, en de begeleiding van co-creatieve processen met diverse doelgroepen.

Studeer jij Cultureel Erfgoed, Kunstwetenschappen, PKV, Sociaal-Cultureel Werk, Postgraduaat Didactiek Nederlands aan Anderstaligen, ... ? Heb jij een sterke interesse voor publiekswerking en heb je zin om je (kunst)educatieve en didactische vaardigheden verder te ontplooiën? Dan is deze stage iets voor jou!

STAGE DIVERS RELIGIEUS ERFGOED

Moskeeën in Vlaanderen

Het erfgoed van moskeeën omvat veel meer dan gebouwen alleen. Het leeft in architectuur en inrichting, in objecten en symbolen, maar evenzeer in verhalen, rituelen, gebruiken en de mensen die deze tradities dragen. Tijdens deze stage werk je mee aan een traject waarin het onroerend, roerend en immaterieel erfgoed van moskeeën in Vlaanderen op lokaal niveau wordt verkend en zichtbaar gemaakt.

Je gaat op pad om verhalen en geschiedenissen te verzamelen, voert gesprekken met betrokkenen, observeert praktijken en onderzoekt hoe moskeeën vandaag functioneren als plaatsen van geloof, ontmoeting en gemeenschapsvorming. Op basis daarvan werk je mee aan concrete handvaten voor lokale islamitische gemeenschappen: van publieksinstrumenten tot formats voor rondleidingen en manieren om hun erfgoed toegankelijk te maken voor een breed publiek.

Studeer jij Theologie en Religiewetenschappen, Antropologie, Arabistiek, Geschiedenis, Culturele Studies of heb je een sterke interesse in religieus erfgoed en gemeenschappen? Ben je nieuwsgierig naar verhalen die verbinden en wil je bijdragen aan een inclusievere erfgoedwerking? Dan is deze stage iets voor jou!

ONDERZOEKSOPDRACHTEN 2026-2027

OPDRACHTEN

PARCUM biedt verschillende onderzoeksopdrachten aan. Deze onderzoeksopdrachten komen in aanmerking voor een masterscriptie en kunnen zowel vertrekken van de collectie van PARCUM als een breder onderzoeksdomein beslaan. Voor elke onderzoeksopdracht krijg je binnen PARCUM een co-promotor aangewezen.

CONTACTPERSOON

Liesbet Kusters
liesbet.kusters@parcum.be
016 40 60 73
www.parcum.be

DE SERIEPRODUCTIE VAN RELIGIEUZE BEELDEN IN PLAASTER IN VLAANDEREN EN BRUSSEL (1850-1950)

Na het Concordaat van 15 juli 1801 tussen paus Pius VII en Napoleon Bonaparte kwam de katholieke kerk in West-Europa snel tot grote bloei. Bestaande parochiekerken werden in ere hersteld. Nieuwe parochiekerken werden opgericht. Op verschillende plaatsen kwamen nieuwe devoties tot stand of werden oudere versterkt. Er was een grote en dringende nood aan nieuw kerkmeubilair, kerkornamenten, liturgisch vaatwerk en vooral heiligenbeelden. De seriematige productie van heiligenbeelden in plaaster maakte het mogelijk aan de hoge vraag te voldoen en was bovendien snel en goedkoop. Door het aanbrengen van kleurrijke polychromie was het onderscheid met beelden in andere materialen nauwelijks merkbaar. Verschillende Italiaanse gipsgieters, vertrouwd met het ambacht, vestigden zich in de loop van de 19de eeuw in verschillende steden en gemeenten in België en zetten een indrukwekkende productie op. Lokale beeldhouwers en ateliers volgden snel. Omwille van hun seriematige karakter, hun eerder conformistische en 'zoeterige' stijl en de beperkte artistieke kwaliteit werden deze beelden vaak misprezen. Originele modellen, vaak afkomstig uit het buitenland, werden in vele exemplaren geproduceerd en verspreid.

Over de serieproductie van heiligenbeelden in plaaster zijn recent verschillende academische studies gepubliceerd, in het bijzonder over de productie in Frankrijk, Duitsland en een aantal steden in Wallonië. Over de productie in Vlaanderen en vooral Brussel bestaat evenwel geen consistent overzicht. Nochtans moet de productie maar ook de veelheid van ateliers aanzienlijk zijn geweest, getuige de inventarissen van de parochiekerken in Vlaanderen en Brussel en de vele nog bewaarde verkoopcatalogi. Bepaalde, voornamelijk Brusselse ateliers, zoals het atelier Parentani, Billaux-Grossé, Haenecour zijn wel bekend, maar er waren ook verschillende andere kleinere ateliers op dit terrein actief. Parallel met de secularisering nam de vraag naar heiligenbeelden vanaf de jaren 1950 stilaan af. Vele bedrijven stopten dan ook hun productie.

Mogelijke onderzoeksvragen :

- Is het mogelijk een algemeen overzicht te krijgen van de serieproductie van heiligenbeelden in plaaster en van de ateliers in Vlaanderen en Brussel (1850-1950)?
- Wat was de verhouding tot beeldhouwers of modellers, die de modellen voor de heiligenbeelden in plaaster ontwierpen?
- Hoe verhieldden de verschillende ateliers of bedrijven zich ten opzichte van elkaar?
- Is het mogelijk om de herkomst en het hergebruik van modellen te reconstrueren?

NIEUWE ONTDEKKINGEN TIJDENS DE RESTAURATIE VAN ABDIJ VAN PARK

De Abdij van Park gaat ver terug in de tijd. Het stichtingsjaar 1129 markeert de start van een lange geschiedenis en bouwgeschiedenis. De laatste grote bouwcampagne dateert uit 1729-1730, nadien volgde het status-quo. Dit is meteen één van de verklaringen waarom de norbertijnenabdij van Park één van de best bewaarde abdijcomplexen is in de Lage Landen met een uitzonderlijke authenticiteitsgraad. Niettegenstaande eerdere sporen van belangrijke bouwinitiatieven in de 15de, 16de en 17de eeuw al langer bekend waren, bleven middeleeuwse relictten vrij schaars. Tijdens de in 2021 opgestarte restauratiewerken in de oostvleugel en infirmerie van het kloostercomplex kwam hier plots verandering in. Zo werden tijdens zorgzaam uitgevoerd muurstratigrafisch onderzoek heel wat restanten van middeleeuwse muurschilderingen ontdekt.

Samen met betekenisvolle architecturale sporen uit diezelfde periode wordt het nu mede dankzij deze restanten mogelijk om een goed beeld te krijgen van de vroegste bouwgeschiedenis van de Abdij van Park. Hoe verhouden zich deze vroegste bouwcampagnes ten opzichte van latere campagnes? Hoe zag het kleurenpalet van de kloosterinterieurs er destijds uit? Biedt de synthese van al deze elementen dé oplossing tot het leggen van de integrale bouwpuuzel van 900 jaar Abdij van Park? De resultaten van het onderzoek worden mee opgenomen in het jubileumboek over de Abdij van Park dat uitkomt in 2029, exact 900 jaar na de stichting.

ABTEN VAN DE ABDIJ VAN PARK TUSSEN DE 13DE EN 15DE EEUW

Het abdijsarchief van de Abdijs van Park bleef wonderwel ter plekke bewaard, nu al quasi 900 jaar lang. Het oudst bewaarde document is de stichtingsoorkonde uit 1129. Oorkonden, rekeningen, briefwisseling, processtukken, kaartenboeken, diploma's en lofdichten zijn dé bronnen voor de reconstructie van de grote en kleine geschiedenis van de norbertijnen van Park. Niettegenstaande de ouderdom van het archief ligt het zwaartepunt van de bronnen eerder in de 16de, 17de en de 18de eeuw dan wel in de eeuwen daarvoor. De impact en de maatschappelijke betekenis van de abten van een abdijs is een belangrijke graadmeter van het belang van de religieuze instelling waarvan zij aan het hoofd stonden.

Helaas zijn de biografische gegevens van de prelaten van Park uit de eerste eeuwen schaarser dan de gegevens van abten uit latere periodes. Precies en doelgericht historisch onderzoek omtrent leven en werken van de abten van Park van de 13de tot de 15de eeuw kan daarom een belangrijke bijdrage leveren in de beeldvorming van de abdijs. De resultaten van het onderzoek worden mee opgenomen in het jubileumboek over de Abdijs van Park dat uitkomt in 2029, exact 900 jaar na de stichting.

DUURZAAMHEID IN KERKGEBOUWEN

In een hedendaagse samenleving waarin aandacht groeit voor klimaatverandering, energie-efficiëntie en duurzaam ruimtegebruik, ontstaat de vraag welke rol kerkgebouwen hierin kunnen spelen. Duurzaamheid binnen kerkgebouwen vormt daarbij een complex vraagstuk. Enerzijds bieden kerkgebouwen mogelijkheden voor neven- en herbestemming, en diverse duurzame ingrepen; anderzijds kunnen beschermingsstatuten, technische beperkingen en geldende regelgeving hierbij een beperkende of sturende rol spelen.

Deze onderzoeksopdracht richt zich op de mogelijkheden en uitdagingen rond duurzaamheid binnen kerkgebouwen, met aandacht voor zowel kerkgebouwen in het algemeen als kerkgebouwen die in de toekomst her- of nevenbestemd worden.

Mogelijke onderzoekspistes:

- Kerkgebouwen in het algemeen
- Welke duurzame opportuniteiten bestaan er voor kerkgebouwen (bv. zonne-energie, integratie van fauna en flora, waterrecuperatie, windenergie, circulair bouwen...)?
- Welke van deze maatregelen zijn reeds gerealiseerd in de praktijk, en welke niet, en welke factoren hebben deze implementaties mogelijk gemaakt of bemoeilijkt?
- Welke opportuniteiten blijven onbenut, en welke drempels (technisch, financieel, erfgoedkundig, maatschappelijk...) spelen hierbij een rol?
 - Her- en nevenbestemming van niet-vastgestelde, vastgestelde en beschermde kerkgebouwen
- Welke normeringen (zoals energiestatistiek-eisen (EPC/EPB), brandveiligheid en toegankelijkheid, erfgoedregelgeving en stedenbouwkundige voorschriften) zijn van toepassing op niet-vastgestelde, vastgestelde en beschermde kerkgebouwen in het kader van her- of nevenbestemming?
- Wat is wettelijk verplicht, waar bestaan interpretatieruimtes of grijze zones, en welke aandachtspunten kunnen worden geïdentificeerd?
- Welke aanbevelingen kunnen geformuleerd worden richting beleid en regelgeving?
- Hoe verhouden verschillende mogelijke functies (zoals bibliotheek, kinderdagverblijf, cultureel centrum...) zich tot deze wettelijke vereisten en beperkingen?

De onderzoeksvraag zal verder worden uitgewerkt in samenspraak met PARCUM / Platform Toekomst Parochiekerken en de promotor van de onderzoeksinstelling.

VRAGEN?

Liesbet Kusters
liesbet.kusters@parcum.be
016 40 60 73
www.parcum.be

PARCUM